

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/18/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200289
Dátum vydania rozhodnutia: 3. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Michal Matulník
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200289.3

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Benzovej, JUDr. Violy Takáčovej, PhD., JUDr. Jany Martinčekovej, a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci žalobcu: M. D., H. I. R. XX, I., proti žalovaným: 1. Kresťanskodemokratické hnutie, so sídlom Šafárikovo námestie 77/4, Bratislava, IČO: 00 586 846, a 2. HLAS - sociálna demokracia, so sídlom Lazaretská 2400/15, Bratislava, IČO: 53 258 070, vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy (obecné zastupiteľstvo) obce Muránska Huta, konaných dňa 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .

Účastníkom sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Žalobné dôvody

1. Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) bola dňa 10. novembra 2022 doručená správna žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy v zmysle § 312a zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ktorou sa žalobca domáhal súdneho prieskumu volieb poslancov do obecného zastupiteľstva obce Muránska Huta konaných dňa 29. októbra 2022.

2. Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca kandidoval za poslanca vo voľbách do obecného zastupiteľstva obce Muránska Huta vo volebnom obvode č. 1. V podanej žalobe namietal zákonnosť výkonu voľby prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. Uviedol, že vo volebnom okrsku č. 1 bola voľba do prenosnej volebnej schránky vykonaná dvakrát. Ďalej uviedol, že v prvom prípade o to požiadal pán N. Ž., obyvateľ Muránskej Huty, vo vzťahu ku ktorému žalobca výkon voľby nerozporoval, nakoľko tohto označil za ležiaceho. Tvrdil, že v druhom prípade o voľbu do prenosnej

schránky požiadal niekto z rodiny N. G., rovnako tak z obce Muránska Huta č. domu XX. Mal za to, že v tomto dome žije päť oprávnených voličov, pričom všetci členovia rodiny sú mobilní, teda nespĺňajú požiadavku na vykonanie aktu voľby prostredníctvom prenosnej schránky. S prenosnou schránkou chodili dvaja členovia komisie, a to pán I. H. Z. N. G., syn pána N. G. z domu č. XX v Muránskej Hute. Tvrdil, že získal informácie, podľa ktorých ostatní štyria členovia rodiny volili prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. Napokon uviedol, že žiadal o informáciu, koľko bolo vydaných obálok k voľbe do prenosnej schránky s volebnými lístkami, resp. chcel nahliadnuť do zápisnice z volebného okrsku č. 1, čo mu bolo odmietnuté. Bol toho názoru, že po odpočítaní týchto lístkov, ktoré označil za neplatné, by došlo k zmene poradia kandidátov do obecného zastupiteľstva v obci Muránska Huta.

3. Navrhol, aby najvyšší správny súd pre porušenie volebného zákona zrušil výsledky volieb v okrsku č. 1 v Muránskej Hute a doporučil vypísanie nových volieb.

4. Žalovaní 1. a 2. sa k podanej žalobe písomne nevyjadrili.

II.

Posúdenie veci správnym súdom

5. Pôsobnosť najvyššieho správneho súdu rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy vyplýva z čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Vecná príslušnosť na toto konanie vyplýva z ustanovenia § 11 písm. f/ SSP. O zrušení výsledku volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 312j ods. 2 písm. a/ a b/ SSP môže najvyšší správny súd len za podmienky, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž kandidátov na poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva. Na uplatnenie tohto oprávnenia najvyššieho správneho súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 50/99).

6. Volebné vady sa neposudzujú podľa zásad správneho súdnictva, ale podľa zásad volebného súdnictva. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak namietaná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných väd z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

7. S ohľadom na uvedené, vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti:

a. protizákonnosť, (porušenie právnych predpisov);

b. kauzálny nexus (príčinný vzťah medzi protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta),

c. intenzita protizákonnosti, ktorá spochybňuje výsledky volieb, a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL.ÚS 22/08).

8. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov, z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 8/2011). Preto namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Platí vyvrátená domnienka, že volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy na jej vyvrátenie je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (PL. ÚS 74/2011). Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

9. Ústavný súd Slovenskej republiky v rámci svojej judikatúry vyslovil, že podstatou zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (mutatis mutandis, napr. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v

konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis, napr. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

10. Vzhľadom na uvedené závery treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti [princíp potenciálnej kauzality (mutatis mutandis PL. ÚS 7/2010)]. Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS 16/2011).

11. Pokiaľ ide o namietaný nezákonný výkon volieb prostredníctvom prenosnej volebnej schránky vo volebnom okrsku č. 1, najvyšší správny súd uvádza, že vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom volebnej dokumentácie volieb poslancov do obecného zastupiteľstva konaných 29. októbra 2022 v obci Muránska Huta. Najvyšší správny súd podľa § 312h ods. 4 a ods. 5 SSP sa s volebnou dokumentáciou oboznámil tak, že túto otvoril a jej správnosť skontroloval člen senátu poverený senátom za prítomnosti ďalších osôb. Na základe vykonaného dokazovania najvyšší správny súd zistil, že žalobca ako kandidát č. 9 sa uchádzal vo voľbách do orgánov samosprávy obce, ktoré sa uskutočnili 29. októbra 2022, o funkciu poslanca obecného zastupiteľstva. Volebný obvod pozostával z 2 volebných okrskov. V rámci vykonaného dokazovania sa zaoberal tvrdením žalobcu, že vo volebnom okrsku č. 1 došlo k neoprávnenému výkonu volebného práva pri hlasovaní prostredníctvom prenosnej schránky v dome na adrese Muránska Huta č. XX, v ktorom býva 5 oprávnených voličov, avšak títo podľa tvrdenia žalobcu nespĺňajú podmienky na výkon volebného práva uvedeným spôsobom. Jeden z oprávnených voličov, bývajúcich na uvedenej adrese požiadal o možnosť voliť týmto spôsobom, pričom podľa presvedčenia žalobcu, v tomto dome odovzdali volebný lístok do prenosnej schránky aj ďalší štyria oprávnení voliči. Vo vzťahu k namietanému považuje najvyšší správny súd za potrebné uviesť, že z volebnej dokumentácie, konkrétne zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania č. 1 T/509 okr. č. 1, ako aj volebných hárkov nezistil skutočnosti, ktoré by potvrdzovali tvrdenia žalobcu, teda že na adrese Muránska Huta č. XX hlasovalo 5 oprávnených voličov prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplýva, že na tejto adrese boli odovzdané dva hlasy. Navyše najvyšší správny súd dáva do pozornosti, že žalobca získal vo voľbách poslancov do obecného zastupiteľstva 40 platných hlasov, čiže vo volebnom obvode s voleným počtom poslancov 5, bol v poradí kandidátov siedmy, teda ani v prípade, ak by sa tvrdenia žalobcu ukázali ako opodstatnené, nemala by uvedená skutočnosť vplyv na výsledok volieb a nemôže byť preto dôvodom na zrušenie volebného výsledku.

12. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že z predloženej volebnej dokumentácie, zahŕňajúcej zápisnice okrskovej volebnej komisie, a tiež zápisnice miestnej volebnej komisie, ako aj volebné hárky s podpismi voličov, nevyplývajú zistenia, ktorý by osvedčovali tvrdenia žalobcu a viedli by k záveru o nezákonnosti volieb. Tvrdenie žalobcu o jeho podozrení o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb, bez toho, aby ku konkrétnym dôvodom spochybňujúcim výsledky voľby poslancov do obecného zastupiteľstva, navrhol vykonať dôkazy, je postavené na rýdzej špekulácii o tom, že došlo k nezákonnému výkonu volebného práva prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. Najvyšší správny súd preto konštatuje, že samotné vyslovené podozrenie žalobcu, bez toho aby navrhol vykonať dôkazy preukazujúce tieto jeho tvrdenia, nevykazuje takú intenzitu, ktorú v zmysle citovaných rozhodnutí vyžaduje štandard stanovený Ústavným súdom Slovenskej republiky pre dôvodnosť mocenského zásahu do výsledkov volieb.

III.

Záver

13. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že žalobe žalobcu o vyhlásenie voľby poslancov do obecného zastupiteľstva obce Muránska Huta za neplatné nebolo možné vyhovieť, preto ju súd podľa § 312j ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

14. O trovách konania o volebnej žalobe rozhodol najvyšší správny súd tak, že účastníkom nepriznal právo na ich náhradu, pretože žalobca vo veci nemal úspech (§ 167 ods. 1 SSP) a úspešným žalovaným 1. a 2. (§ 168 SSP) podľa obsahu spisu žiadne trovy v konaní nevznikli.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.